

Yttrande

Norrköping 2025-12-17

Kulturdepartementet

Dnr: Ku2025/00871

ku.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till ku.kkm@regeringskansliet.se

Remissvar avseende En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Arbetsmuseums anser att ansatsen i En kulturkanon för Sverige är lovvärd och bra med dess betoning på ett demokratiskt och tillgängligt kulturarv och gemensamma referensramar i syfte att stärka inkludering.

Det är likaså lovvärt hur vikten av medborgerlig bildning skrivs fram.

Arbetsmuseums noterar att kanontextens skrivningar kring rättigheter och skyldigheter att värna kulturarvet ligger väl i linje med hur det uttrycks i kulturmiljölagen (1988:950) "Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av alla." Och även i Riksantikvarieämbetets vision: "Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige".

Arbetsmuseums anser vidare att det är ett sympatiskt brett anslag som visar sig i omfattningen av den kulturkanon som presenterats där viktiga milstolpar i svensk historia valts. Vi gläder oss naturligtvis över att industrilandskapet i Norrköping lyfts som en av dessa viktiga milstolpar. Betänkandets historiska beskrivning är således väl vald och mycket intressant.

Arbetsmuseums noterar vidare hur folkbildningens vikt för den demokratiska utvecklingen i landet beskrivs, både historiskt och framgent. Folkbildningens omistliga roll som en del i förvaltandet och tillgängliggörandet av kulturkanon poängteras. Då är det viktigt att stödet till infrastrukturen för folkbildningen såsom folkhögskolor och bildningsförbund inte minskar utan i stället ökar.

ARBETETS MUSEUM

www.arbetsmuseum.se

Laxholmen, 602 21 Norrköping

Tel: 011-18 98 00

FRI ENTRÉ

Arbetets museum ser inte att en stiftelse skulle vara en bra lösning för att förvalta en kulturkanon. Det är olyckligt att skapa parallella strukturer när befintliga strukturer redan finns på nationell, regional och lokal nivå; i form av centralmuseer, läns museer, kommunala museer, arbetslivsmuseer, hembygdsföreningar med mera.

Förslaget om en digital portal är tänkvärd för att samla och fördjupa kunskap men är det verkligen så man söker kunskap idag? Även här finns en fara i att skapa parallella strukturer gentemot befintliga databaser.

Parallelliteten går också att applicera på förslaget om kanon i läroplanen. Angående skolan bör offentliga insatser snarare riktas in på att underlätta för skolorna att besöka museer nationellt, regionalt och lokalt för att på plats och fysiskt ta del av sitt kulturarv.

Angående förslaget att styra om medel från Arvsfonden och likaså från Riksantikvarieämbetets 7:2 anslag så anser vi att förvaltningen av en Kulturkanon för Sverige över huvud taget inte ska finansieras inom ramen för en redan gravt underfinansierad befintlig kulturbudget. Det vore ytterst bekymmersamt att ta medel från 7:2 anslaget som är ett av mycket få verktyg för att finansiera byggnadsvård utanför storstäderna. 7:2 anslaget har inte räknats upp i paritet med de behov som finns nationellt och behöver snare ökas istället för att utarmas genom att spridas på fler aktörer. En mer framkomlig väg här vore att låta bland annat civilsamhället i arbetslivsmuseirörelsen söka medel direkt från Arvsfonden som därigenom skulle finansiera en större del av bevarandet av vårt gemensamma kulturarv.

Arbetets museum är ett museum som visar levnadsvillkor och arbetsliv i vår samtid. Vi vänder oss till barnfamiljer, skolungdomar med utställningar inför de yrkesval de ska göra. Vi arbetar med att stärka källkritiskt tänkande och demokratifrågor i vandringsutställningar på turné runt om i landet. Museet har ca 200 000 besök årligen.

Arbetets museum har ett nationellt uppdrag att dokumentera industrisamhällets historia. Vi har ett särskilt ansvar för att stötta landets omkring 1500

ARBETETS MUSEUM

www.arbetetsmuseum.se

Laxholmen, 602 21 Norrköping

Tel: 011-18 98 00

FRI ENTRÉ

arbetslivsmuseer. Dessa arbetslivsmuseer förvaltas till stor del av ideellt engagerade människor som har specialkunskaper om den specifika historien på sin hemort. De berättar och levandegör arbete och vardag genom att bland annat visa maskiner och verksamheter i drift. Vi skulle ha svårt att förstå hur Sverige utvecklats till det land det är idag utan dessa ideella krafter som förmedlar industrisamhällets kulturarv.

Dessa platser med sina arbetslivsmuseer har sammantaget ca 10 miljoner besök årligen. Detta hade inte varit möjligt utan civilsamhällets insats. Arbetslivsmuseet är inte sällan anledningen till turisternas besök på orten. Detta ger arbetstillfällen och inkomst i den småskaliga turistnäringen som finns på landsbygden, en viktig del av en levande landsbygd runt om i Sverige. De skapar inkomster till lokalsamhället runt omkring genom shopping, övernattnings på hotell samt restaurangbesök.

Arbetslivsmuseerna står för bevarandet av industrisamhällets kulturarv och intresset för detta kulturarv växer. Arbetslivsmuseerna kommer genom sitt demokratiska arv att vara viktiga aktörer för att skapa ett gott och hållbart samhälle.

Med vänliga hälsningar

Niklas Cserhalmi
Museidirektör
Arbetets museum

Helena Törnqvist
Arbetslivsintendent
Arbetets museum

ARBETETS MUSEUM

www.arbetetsmuseum.se

Laxholmen, 602 21 Norrköping

Tel: 011-18 98 00

FRI ENTRÉ